

Dış kulak yolunda yabancı cisim tanılı 158 olgunun retrospektif analizi

Retrospective analysis of 158 cases with diagnosis of foreign body in external auditory canal

Aylin Gül, Hayri Yıldırım, Beyhan Yılmaz, Engin Şengül, Mehmet Akdağ, Hakan Özkan, İsmail Topçu

Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, Diyarbakır, Türkiye

Amaç: Bu çalışmada dış kulak yolunda yabancı cisim tanılı hastalarda tespit edilen yabancı cisimlerin özellikleri ve tedavi yaklaşımları analiz edildi.

Hastalar ve Yöntemler: Ocak 2013 - Temmuz 2014 tarihleri arasında kliniğimizde dış kulak yolunda yabancı cisim tanısı konulan ve tedavi edilen 158 hastanın (61 erkek, 97 kadın; ort. yaş 21.6 yıl; dağılım 2-71 yıl) verileri retrospektif olarak incelendi. Hasta dosyaları; demografik özellikler, yabancı cismin cinsi ve konumu, klinik semptomlar, hastaneye başvurma süresi, uygulanan tedavi ve komplikasyonlar açısından değerlendirildi.

Bulgular: Hastaların 114'ü 16 yaş altı çocuk, 44'ü erişkin idi. Yabancı cisimler 101 hastada sağ kulakta, 57 hastada sol kulakta idi. En yaygın dış kulak yolu yabancı cisimi çocuklarda boncuk ve böcek, erişkinlerde böcek idi.

Sonuç: Dış kulak yolunda yabancı cisim, acil kulak burun boğaz olgularında sık karşılaşılan bir durumdur. Dış kulak yolundaki yabancı cisimlerin deneyimli bir hekim veya kulak burun boğaz uzmanı tarafından uygun teknik ve aletlerle çıkarılması gerekmektedir. Dikkatli çıkarılmayan yabancı cisimler ciddi komplikasyonlara yol açabilir.

Anahtar sözcükler: Boncuk; dış kulak yolu; yabancı cisim; böcek.

Objectives: This study aims to analyze the properties and treatment approaches for foreign bodies detected in patients diagnosed with foreign body in external auditory canal.

Patients and Methods: Data of 158 patients (61 males, 97 females; mean age 21.6 years; range 2 to 71 years) who were diagnosed with foreign bodies in external auditory canal and treated in our clinic between January 2013 and July 2014 were retrospectively analyzed. Patient files were evaluated in terms of demographics, type and location of foreign body, clinical symptoms, delay in hospital visit, applied treatment, and complications.

Results: Of the patients, 114 were children under the age of 16, and 44 were adults. Foreign bodies were in right ear in 101 patients, and in left ear in 57 patients. Most common external auditory canal foreign bodies were beads and insects in children, and insects in adults.

Conclusion: Foreign body in external auditory canal is a commonly observed condition in urgent ear, nose, and throat cases. Foreign bodies in external auditory canal should be removed by an experienced doctor or ear, nose and throat specialist utilizing proper techniques and tools. Serious complications might occur if foreign bodies are not removed carefully.

Keywords: Bead; external auditory canal; foreign body; insect.

Dış kulak yoluna, burna ve larenkse kaçan yabancı cisimler kulak burun boğaz acilleri arasında sık karşılaşılan durumlardır. Bunlar arasında dış kulak yolu %55-70 oranlarında yabancı cisimlerin en sık saptandığı bölgedir.^[1] Dış kulak yolu yabancı cisimlerine 219 ila 1792'de bir sıklıkta karşılaşıldığı belirtilmiştir.^[2] Dış kulak yolu yabancı cisimleri daha çok altı yaş ve daha küçük çocuklarda görülmektedir.^[3] Bunun nedeni, bu yaş

grubu çocukların ellerine aldıkları cisimleri genellikle ağızlarına, burunlarına veya kulaklarına sokmalarından kaynaklanmaktadır.

Dış kulak yolunda saptanan yabancı cisimler, hastanın yaşına göre değişiklik göstermekle birlikte cansız yabancı cisimler; evde bulunabilen küçük cisimler (boncuk, misket, pil, kağıt, pamuk vb.), bitkisel yabancı cisimler

Geliş tarihi: 28 Eylül 2014 *Kabul tarihi:* 18 Kasım 2014

İletişim adresi: Dr. Aylin Gül, Dicle Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kulak Burun Boğaz Hastalıkları Anabilim Dalı, 21280 Diyarbakır, Türkiye.
Tel: 0532 - 740 96 50 e-posta: draylingul@gmail.com

© 2014 İstanbul KBB-BBC Uzmanları Derneği Yayın Organı

Tablo 1	
Hastaların demografik özellikleri	
	Sayı
Çocuk hasta	114
Ortalama yaş	6.9
Cinsiyet	
Erkek	42
Kız	72
Taraf	
Sağ	74
Sol	40
Erişkin hasta	44
Ortalama yaş	36.4
Cinsiyet	
Erkek	19
Kız	25
Taraf	
Sağ	27
Sol	17

(fasulye, nohut, tohum vb.), dış ortamda bulunan cisimler (taş parçası, toz, cam gibi) ve canlı yabancı cisimler; canlı hayvanlar, özellikle böcekler sayılabilir.^[4,5]

Dış kulak yolu yabancı cisimleri, hastalarda tesadüfen saptanabildiği gibi ağrı, kulaktan kan gelmesi gibi çeşitli yakınmalarla da ortaya çıkabilir. Yabancı cismin çıkartılması genellikle poliklinik şartlarında yapılabilir nadiren de ameliyathane şartlarında yapılabilmektedir.

Biz retrospektif çalışmamızda kliniğimizde dış kulak yolunda yabancı cisim tanısı konulan 158 hastada dış kulak yolu yabancı cisimlerinin özelliklerini ve tedavi yaklaşımlarını analiz etmeyi amaçladık.

HASTALAR VE YÖNTEMLER

Ocak 2013 - Temmuz 2014 tarihleri arasında kliniğimizde kulakta yabancı cisim tanısı konulan ve tedavisi yapılan 158 hastanın (61 erkek 97 kadın; ort. yaş 21,6; dağılım 2-71 yıl) verileri retrospektif olarak incelendi. Bu hastaların dosyaları yaş, cinsiyet, yabancı cismin cinsi, yabancı cismin yeri ve hangi tarafta olduğu, klinik semptomları, hastaneye başvurma süresi, uygulanan tedavi ve komplikasyonlar açısından değerlendirildi.

BULGULAR

Retrospektif hastane verileri incelenen 158 hastanın 114'ü 16 yaş altı çocuk, 44'ü erişkin idi. Hastaların demografik özellikleri Tablo 1'de verilmiştir.

Yabancı cisimler çocuk hastaların 74'ünde sağ kulakta, 40'ında sol kulakta, erişkin hastalarda 27'sinde sağ kulakta, 17'sinde sol kulakta idi. Dış kulak yolunda en sık görülen yabancı cisim türü çocuklarda boncuk ve böcek, erişkinlerde ise böcek idi (Tablo 2).

Hastaneye başvuran hastalarda en sık görülen yakınma kulakta ağrı idi. Hastaneye başvurma sürelerine bakıldığında; 44 hastanın ilk 24 saat içinde başvurduğu saptandı. Bu hastaların öyküsünden yabancı cisim fark ettiklerinde hastaneye başvurdıkları öğrenildi ve bu hastalarda en sık görülen yabancı cisim böcek idi.

Dış kulak yolunda yabancı cisim tanısı konulduktan sonra 154 hastanın tedavisi poliklinik şartlarında mikroskop altında buşon küreti, aspiratör veya alligator yardımıyla yapılırken dört çocuk hastanın tedavisi sedoanaljezi altında ameliyathane şartlarında yapıldı. Yabancı cisim çıkarıldıktan sonra 22 hastada (%14) dış kulak yolu

Tablo 2			
Çıkarılan yabancı cisimlerin türleri			
Yabancı cisim	Çocuk	Erişkin	Toplam
	(16 yaş altı)	(16 yaş üstü)	
	Sayı	Sayı	Sayı
Boncuk	49	1	50
Böcek	21	24	45
Tohum-çekirdek	13	1	14
Kulak çöpü pamuğu	4	10	14
Taş	9	4	13
Kağıt	6	-	6
Kurşun kalem ucu	3	-	3
Plastik oyuncak parçaları	3	-	3
Silgi	2	-	2
Boya kalem parçası	2	-	2
Metal parçası	1	1	2
İşitme cihazı silikonu	-	3	3
Saat pili	1	-	1

veya timpanik membran üzerinde laserasyon, beş (%3) hastada otitis eksterna ve iki (%1) hastada kulak zarı perforasyonu gözlemlendi.

TARTIŞMA

Kulak Burun Boğaz acillerinin %11'ini dış kulak yolu yabancı cisimleri oluşturmaktadır.^[1] Dış kulak yolu yabancı cisim tanısı konulan hastalar genellikle acil servise kulağına yabancı cisim kaçması öyküsü ile veya yabancı cismin büyüklüğüne ve cinsine göre değişimle birlikte kulakta ağrı, kulaktan kan gelmesi ve işitme kaybı ile başvururlardır.^[6,7] Hastaların bazılarında da yabancı cisme tesadüfen rastlanmaktadır. Bizim çalışmamızda 44 hasta kulakta yabancı cisim öyküsü ile başvururken, iki hastada yabancı cisimle tesadüfen karşılaşıldı.

Kulakta yabancı cisimler en sık çocuk yaş grubunda görülmektedir.^[3] Çalışmamıza dahil edilen hastaların %72'si çocuk hasta idi. Literatüre bakıldığında erişkin ve çocuk hastalarda karşılaşılan yabancı cisimlerin özelliği ülkelere göre farklılık göstermektedir.^[7] Çocuk hastalarda yabancı cisim olarak en sık boncuk görülürken, erişkin hastalarda en sık böcek görüldü. Ryan ve ark.^[7] yaptıkları 330 olguluk çalışmalarında yabancı cisim olarak çocuklarda en sık boncuk, erişkinlerde kulak çöpü pamuğu saptamışlardır. Singh ve ark.^[8] yaptıkları 738 olguluk retrospektif bir çalışmada yabancı cisimleri en sık tohum-çekirdek, plastik oyuncak parçaları, pamuk, kağıt, böcek, boncuk olarak bildirmişlerdir. Schulze ve ark.^[9] çocuklarda yaptıkları çalışmada yabancı cisim olarak en sık boncuk, kağıt parçaları ve mısır taneleri bulduklarını bildirmişlerdir. İlhan ve ark.^[10] yaptıkları çalışmada dış kulak yolu yabancı cisimleri çocuklarda en sık boncuk, tohum ve plastik oyuncak parçaları, erişkin hastalarda ise böcek ve kulak çöpü pamuğu olarak bildirmişlerdir.

Dış kulak yolu yabancı cisim tanısının konulmasında ve tedavisinde hekimin deneyimli olması veya kulak burun boğaz uzmanı olması önemlidir.^[6,9] Tedavi aşamasında uygun aletlerin; otostopun veya mikroskopun kullanılması komplikasyon riskini azaltır. Muayene sırasında hasta ile kooperasyon düzeyine ve yabancı cismin tam görülmesine göre farklı teknikler kullanılarak yabancı cisim kolayca çıkarılabilir.^[11,12] Çalışmamızda acil servisten yönlendirilen ve kulak burun boğaz hekimi tarafından otoskopik ve mikroskopik muayeneleri yapılan 154 hastaya poliklinik şartlarında, dört hastaya da sedasyon anestezisi kullanılarak ameliyathane koşullarında tedavi uygulandı.

Dış kulak yolundan yabancı cisimler çıkartılırken çeşitli komplikasyonlarla karşılaşılabilir. Ancak yaşamı tehdit eden bir durum ile karşılaşılmaz.^[4,11] Kulak burun boğaz uzmanı tarafından yapılan girişimlerin diğer hekimler tarafından yapılan girişimlere göre istatistiksel

olarak anlamlı derecede daha az komplikasyona yol açtığı saptanmıştır.^[4,6] Ryan ve ark.^[7] çalışmalarında timpanik membran perforasyonu, kemikçik zincir dislokasyonu veya iç kulak fonksiyon bozukluğu gibi komplikasyonlara rastlamadıklarını, buna karşın timpanik membran laserasyonu, dış kulak yolu laserasyonu ve eksternal otite rastladıklarını bildirmişlerdir. İlhan ve ark.^[10] çalışmalarında %15.38 dış kulak yolu ve timpanik membran üzerinde abrazyon ve yaralanma, %3.41 otitis eksterna, %2.56 kulak zarı perforasyonu oranlarını belirtmişlerdir. Bizim çalışmamızda da dış kulak yolunda ve timpanik membranda laserasyon, eksternal otit ve timpanik membran perforasyonu izlendi.

Dış kulak yolundaki yabancı cisimler kulak burun boğaz acilleri arasında sık görülen bir durumdur. Dış kulak yoluna kaçan yabancı cisimler hastayı oldukça rahatsız eder bu nedenle yabancı cismin bir an önce ve doğru tekniklerle çıkartılması gerekir. Dikkatli bir şekilde çıkarılmayan yabancı cisimlerde ciddi komplikasyonlar gözlenebilir. Sonuç olarak, dış kulak yolunda tam görülmeyen, sert, yuvarlak yabancı cisimler izlendiğinde herhangi bir girişimde bulunulmadan bu hastaların kulak burun boğaz hekimlerine yönlendirilmeleri oluşabilecek komplikasyonlar açısından önemlidir.

Çıkar çakışması beyanı

Yazarlar bu yazının hazırlanması ve yayınlanması aşamasında herhangi bir çıkar çakışması olmadığını beyan etmişlerdir.

Finansman

Yazarlar bu yazının araştırma ve yazarlık sürecinde herhangi bir finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

KAYNAKLAR

1. da Silva BSR, Souza LO, Camera MG, Tamiso AGB, Castanheira LVR. Foreign Bodies in Otorhinolaryngology: A Study of 128 Cases. *Intl Arch Otorhinolaryngol* 2009;13:394-9.
2. Moffat DA. Temporal bone trauma. In: Ludman H, Wright T, editors. *Diseases of the Ear*. 6th ed. London: Arnold; 1998. p. 448.
3. Fritz S, Kelen GD, Sivertson KT. Foreign bodies of the external auditory canal. *Emerg Med Clin North Am* 1987;5:183-92.
4. Olajide TG, Ologe FE, Arigbede OO. Management of foreign bodies in the ear: a retrospective review of 123 cases in Nigeria. *Ear Nose Throat J* 2011;90:E16-9.
5. Sağlam Ö, Saat B, Dursun E, Çetin B, Karapınar U, Şahan M ve ark. Her iki dış kulak yolunda unutulmuş kulak çöpü pamukları. *Cukurova Medical Journal* 2014;39:373-76.
6. Thompson SK, Wein RO, Dutcher PO. External auditory canal foreign body removal: management practices and outcomes. *Laryngoscope* 2003;113:1912-5.

7. Ryan C, Ghosh A, Wilson-Boyd B, Smit D, O'Leary S. Presentation and management of aural foreign bodies in two Australian emergency departments. *Emerg Med Australas* 2006;18:372-8.
8. Singh GB, Sidhu TS, Sharma A, Dhawan R, Jha SK, Singh N. Management of aural foreign body: an evaluative study in 738 consecutive cases. *Am J Otolaryngol* 2007;28:87-90.
9. Schulze SL, Kerschner J, Beste D. Pediatric external auditory canal foreign bodies: a review of 698 cases. *Otolaryngol Head Neck Surg* 2002;127:73-8.
10. İlhan E, Memiş M, Ulucanlı S, Karadeniz D, Yaman H, Güçlü E. Dış kulak yolu yabancı cisimli 117 hastanın tanı ve tedavisi. *KBB-Forum* 2014;13:31-4.
11. Fasunla J, Ibekwe T, Adeosun A. Preventable risks in the management of aural foreign bodies in western nigeria. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol* 2006;71:191-5.
12. DiMuzio J Jr, Deschler DG. Emergency department management of foreign bodies of the external ear canal in children. *Otol Neurotol* 2002;23:473-5.